

JEHNE, VODÁK
advokátní kancelář

Advokáti:

JUDr. Robert Jehne
JUDr. Ondřej Vodák
JUDr. Vladimíra Bláhová
JUDr. Filip Ehrenberger
JUDr. Ivana Weberová
Mgr. Kateřina Stašková
Mgr. Irena Pavlíková

Advokátní koncipienti:

JUDr. Daniel Purker

Asistenti a sekretariát:

Vladimíra Kyselová
Sona Mandíková
David Jehne

Vyřizuje: JUDr. Vladimíra Bláhová

Naše značka:

V Praze dne: 20.12.2022

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno 2

Stěžovatelka:

bytem

Právně zast.:

JUDr. Ondřej Vodák, advokát
č. osvědčení ČAK 4628
Jehne, Vodák, advokátní kancelář
se sídlem Washingtonova 1567/25, 110 00 Praha 1

Účastníci řízení:

Nejvyšší správní soud
se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno

Předseda Senátu Parlamentu České republiky

Vedlejší účastníci:

Ministerstvo vnitra
sídlím nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4

Senátoři Miroslav Balatka, Michael Canov, Jiří Drahoš, Zdeněk Hrabá, Pavel Kárník, Marek Ošádal, Miroslav Plevný, Přemysl Rabas, David Smoljak, Adéla Šípková, Petr Štěpánek, Ivon Trešl a Karel Zitterbart, jednající prostřednictvím zmocněnkyně Gabriely Svárovské, bytem Junácká 1646/7, Praha 6, zastoupení Pavlem Uhlem, advokátem, sídlem Kořenského 15, Praha 5

Ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a proti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněnému pod č. 207/2022 Sb.

Návrh na odklad vykonatelnosti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb.

**Návrh na zvážení přednostního projednání ústavní stížnosti
dle § 39 zákona o Ústavním soudu**

Washingtonova 1567/25, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 232 061, +420 222 232 062
E-mail: jehne@jehnevodak.cz, vodak@jehnevodak.cz
www.jehnevodak.cz

LUSTI-300
28-12-2022

Neředchází

Přílohy: plná moc právního zástupce stěžovatelky
kopie usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne
13.12.2022

Washingtonova 1567/25, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 232 061, +420 222 232 062, Fax: +420 222 230 052
E-mail: jehne@jehnevodak.cz, vodak@jehnevodak.cz
www.jehnevodak.cz

I.

Stěžovatelka podává tímto

ústavní stížnost

proti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022, a rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněnému pod č. 207/2022 Sb.

II.

Odůvodnění ústavní stížnosti

1. Odůvodnění ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022

Stěžovatelka brojí proti usnesení Nejvyššího správního soudu, kterým Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. listopadu 2022 č. j. MV-170334-6/OV-2021 o registraci její kandidátní listiny do volby prezidenta republiky.

Stěžovatelka namítá, že usnesením Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022, byla porušena její ústavně zaručená práva vyplývající z čl. 5, čl. 56 a čl. 57 Ústavy a čl. 21 odst. 1, 3 a 4, čl. 22, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Dle názoru stěžovatelky Nejvyšší správní soud při výkladu právní úpravy pochybil, neboť jeho výklad natolik překračuje znění zákona, že se již nejednalo o soudcovské dotváření práva, nýbrž tvorbu práva, která však soudu nepřísluší. Nejvyšší správní soud dle názoru stěžovatelky nahradil vůli zákonodárce, která ze současné právní úpravy nevyplývá.

Stěžovatelka odkazuje na následující judikaturu, s níž je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v rozporu:

- nálezn Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 89/02: „*Obecné soudy představují orgány veřejné moci (státní orgány) a obecný ústavní limit jejich činnosti proto tvoří zásada, že mohou činit pouze to, co stanoví zákon (čl. 2 odst. 2 Listiny, čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR). Jedním ze základních principů jejich činnosti je proto i její předvídatelnost, neboť je zřejmé, že účastníci řízení před obecnými soudy mají právo očekávat od obecných soudů postup, který je vymezen zákonem a který vyplývá i z okolností konkrétního soudního řízení.*“
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 155/2018: „*Nejde o tvorbu práva, nýbrž o dotváření práva, kterým soudce „toliko“ domýšlí existující právní řád do důsledků, čímž soudce stále zůstává na půdě platného práva a jen vychází z presumpce racionálního zákonodárce. Toto dotváření práva je třeba odlišit od představy soudce rozporné s platným právem, jejíž realizace by byla možná pouze cestou změny zákona.*“
- nálezn Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2264/13: „*Hranicí mezi tvorbou práva a (ještě) dotvářením práva je kritérium, zda bezdůvodná diferenciací mezi komparovanými skutkovými podstatami je vědomým rozhodnutím zákonodárce či nikoli. Soudce zásadně není oprávněn vyplnit vědomou mezeru v zákoně. Pokud je hodnotově nekoherentní úprava zákonodárcem skutečně chtěná (je si vědom rozporu s teleologickým pozadím právního řádu, a přesto takovou úpravu přijme), je tím posílen demokratický princip a princip dělby moci, když tvorba*

práva přísluší primárně demokraticky zvolenému zákonodárci, nikoli soudci. To, zda šlo o vědomé či nevědomé rozhodnutí zákonodárce (mezeru vědomou či nevědomou), lze zjistit především jasně průkazným úmyslem zákonodárce; jde o skutečnou vůli zákonodárce (subjektivní historický výklad), nikoli o vůli, která se bude jen předpokládat (platí totiž presumpce opačná, předpoklad racionálního zákonodárce). Tímto způsobem lze tedy zodpovědět i související otázku, kdy lze aplikované ustanovení právního předpisu dotvořit a kdy má naopak být navrženo Ústavnímu soudu ke zrušení pro porušení principu rovnosti; je-li právní úprava zákonodárcem koncipována s vědomím teleologického rozporu, pak obecný soud či Ústavní soud nemůže toto řešení změnit, ale může dojít jen ke zrušení právního předpisu.“

- náleží Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 3324/15: „*Ústavní soud již v minulosti podotkl, že materiální právní stát je vystavěn mimo jiné na důvěře občanů v právo a právní řád. Podmínkou takové důvěry je stabilita právního řádu a dostatečná míra právní jistoty občanů. Stabilita právního řádu a právní jistota je ovlivňována nejen legislativní činností státu (tvorbou práva), ale též činností státních orgánů aplikujících právo, neboť teprve aplikace a interpretace právních norem vytváří ve veřejnosti vědomí toho, co je a co není právem. Stabilitu práva, právní jistotu jednotlivce a v konečném důsledku též míru důvěry občanů v právo a v instituce právního státu jako takové proto ovlivňuje i to, jakým způsobem orgány aplikující právo, tedy především soudy, jejichž základním úkolem je poskytovat ochranu právům (čl. 90 Ústavy), přistupují k výkladu právních norem.“*
- náleží Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2620/21: „*Nebylo by udržitelné zaměňovat roli zákonodárce s úlohou obecných soudů či Ústavního soudu, kterému nepřísluší plnit funkci pozitivního zákonodárce a právní úpravu dotvářet či vykládat způsobem, který se od samotného textu zákona (i jeho smyslu) odlišuje, jakkoliv rozumnými úmysly ... by zde mohl být veden.“*
- náleží rakouského Verfassungsgesichtshof z roku 1994, který bývá označován jako „Denksporterkennntnis“, kdy Verfassungsgesichtshof dovodil, že „*je v rozporu s principem právního státu, pokud je třeba k pochopení právního předpisu mimořádných metodických schopností a určitého potěšení z luštění hlavolamů (G 135/93 VJGH)“*. Nález cituje také FILIP, J.: Ústavní soud a problémy legislativy v ČR. In OSTRÁ, L.; ČERMÁKOVÁ, J.: Otázky tvorby práva v České republice, Polské republice a Slovenské republice. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, str. 114.

Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky jednoznačně vymezuje konec lhůty pro podání kandidátní listiny – viz ust. § 21 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky. Zákon však nestanovuje počátek této lhůty. Nejvyšší správní soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí argumentuje tím, proč se domnívá, že by měl být stanoven rovněž počátek dané lhůty. Stěžovatelka nerozporuje, že úvahy Nejvyššího správního soudu jsou rozumné, avšak z pohledu *de lege ferenda*, tj. z pohledu možné inspirace zákonodárce, jak by měl být správně proces volby prezidenta republiky upraven. To však nic nemění na skutečnosti, že současné znění zákona o volbě prezidenta republiky počátek lhůty pro podávání kandidátních listin neurčuje.

Nejvyšší správní soud se sice odvolává na teleologický výklad, avšak v odůvodnění napadeného rozhodnutí se nezabýval tím, jaká byla opravdová vůle zákonodárce při tvorbě práva. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí nelze vyčíst, zda se skutečně jedná o vědomou či nevědomou mezeru v právu, či zda je právní úprava zákonodárcem úmyslně koncipována tak, aby počátek lhůty stanoven nebyl. Bez závěru o vůli zákonodárce však

obecný soud ani Ústavní soud nemůže přistoupit k takto širokému výkladu, neboť nelze určit, zda se soud stále pohybuje v mezích platného práva či jej již sám tvoří a porušuje tak ústavní dělbu moci.

Stěžovatelka upozorňuje na skutečnost, že je dlouhodobě známo, že zákon o volbě prezidenta republiky je – mírně řečeno – nekvalitní a zasloužil by si úpravy – viz veřejně dostupné názory odborné veřejnosti:

- Rychetský: Ukázalo se, že kritika zákonů k volbě prezidenta byla oprávněná (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rychetsky-ukazalo-se-ze-kritika-zakonu-k-volbe-prezidenta-byla-opravnen-a-201212281401_imanour)
- Přímá volba prezidenta je experiment, který se nepovedl, hodnotí ústavní právník Wintřprávník 2212142240 fos) (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prima-volba-prezident-ustava-pravnik-2212142240_fos)
- Politologové: Úpravu sběru podpisů občanů pro kandidáty je nutné změnit (<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/politologove-upravu-sberu-podpisu-obcanu-pro-kandidaty-je-nutne-zmenit/2298479>)

Ačkoli je tedy dlouhodobě známo, že zákon o volbě prezidenta republiky vykazuje podstatné vady, přesto nedošlo za dobu deseti let účinnosti zákona k nápravě. Dle názoru stěžovatelky však nemůže Nejvyšší správní soud sám brát zákonodárnou moc do svých rukou a napravovat chyby, které zákonodárce učinil.

Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že za současného stavu byl Nejvyšší správní soud povinen respektovat názor Ústavního soudu vyjádřený v nálezu sp. zn. IV. ÚS 275/96:

„Jestliže účelem zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, je realizovat a blíže upravit základní politické právo volit a být volen, pak sporná ustanovení tohoto zákona musí být interpretována v duchu čl. 22 Listiny základních práv a svobod. Za takový výklad považuje Ústavní soud toliko výklad, který je k tomuto základnímu právu vstřícný - tedy takový, aby bylo umožněno volit a být volen a ne naopak.“

Uvedené musí platit dle názoru stěžovatelky o to více, pokud se jedná o obsazení hlavy státu jakožto nejvyšší ústavní funkce.

K argumentaci Nejvyššího správního soudu se dále stěžovatelka vyjadřuje následovně:

K bodu 21: V tomto případě však Nejvyšší správní soud, i přes nejednoznačnost samotného textu zákona o volbě prezidenta republiky, shledal, že v úvahu rozumně přichází pouze jediný výklad. V tomto směru nelze zřítel ze zřetele, že předmětem tohoto řízení je proces konstituování veřejné moci ve státě, při kterém má být obsazena funkce hlavy státu, tedy nejvyšší ústavní funkce.

Nejvyšší správní soud sice konstatuje, že v úvahu rozumně přichází pouze jediný výklad, avšak tento svůj názor podrobněji neodůvodňuje. Je zřejmé, že ze zákona o volbě prezidenta republiky počátek lhůty nevyplývá, je tedy možný rovněž výklad, že zákonodárce hodlal zcela úmyslně počátek lhůty nestanovit. V takovém případě by však Nejvyššímu správnímu soudu nepříslušelo tvořit právní úpravu odlišnou od vůle zákonodárce.

Dle názoru stěžovatelky měl Nejvyšší správní soud za daného stavu nejprve zjišťovat vůli zákonodárce. Pokud by dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že je přijatelný jím provedený výklad, měl následně učinit další krok, a to řádně odůvodnit, proč dal přednost jím provedenému výkladu. Povinnosti řádně odůvodnit své rozhodnutí se Nejvyšší správní soud nemůže zbavit pouhým konstatováním, že v úvahu přichází – z pohledu Nejvyššího správního soudu – pouze jediný rozumný výklad.

K bodu 24: Při takovém výkladu by skutečně bylo teoreticky možné podat již nyní kandidátní listinu pro volby, které by se měly konat například v roce 2033, jak správně namítali navrhovatelé. Jedním z nežádoucích důsledků takové situace by bylo například riziko permanentní volební kampaně, což by popřelo zjevnou snahu zákonodárce o jisté časové ohraničení volební kampaně – a to právě dnem vyhlášení voleb na straně jedné a vyhlášením celkových výsledků voleb na straně druhé (viz § 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky a totožná ustanovení v dalších volebních zákonech), jakož i smysl a účel relativně nového širšího právního rámce, který cílí na regulaci a kultivaci volebních kampaní (viz novelizaci volebních zákonů provedenou zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony). V extrémním případě by permanentní kampaň mohla dokonce paralyzovat ústavní systém (podobně jako příliš krátká volební období, viz BARTOŇ, M. Čl. 21 in HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKES, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021*).

Stěžovatelka názor Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že by bylo možné podávat kandidátní listiny bez omezení do budoucna, nesdílí. Dle jejího názoru lze tyto výhrady odmítnout s argumentací, že kandidátní listiny jsou konzumovány při nejbližší volbě, která nastane po podání kandidátní listiny.

Úvahy Nejvyššího správního soudu jsou přitom zcela hypotetické, neboť kandidátní listina stěžovatelky je řádně označena tak, že se jedná o kandidátní listinu pro řádnou volbu prezidenta republiky konanou v roce 2023.

Nejvyšší správní soud se dále obává, že by mohla nastat permanentní volební kampaň, která by dokonce mohla paralyzovat ústavní systém. Opět se jedná o úvahu zcela hypotetickou. Stěžovatelce není známo, čím volební kampaň paralyzuje ústavní systém, je jí však známo, že jakákoli volební kampaň je finančně značně nákladná, tudíž není dle jejího názoru reálné, že by kterýkoli kandidát vedl permanentní volební kampaň – např. od roku 2022 až do roku 2033, jak hypoteticky připouští Nejvyšší správní soud.

K bodu 25: *Proces volby prezidenta, který je předmětem regulace zákona o volbě prezidenta republiky, tedy musí v určitém okamžiku začít. Nejvyšší správní soud souhlasí s navrhovatelem, že tento okamžik nastává právě při vyhlášení volby.*

Stěžovatelka poukazuje na členění části první zákona o volbě prezidenta republiky:

Hlava I – Obecná ustanovení

Hlava II – Volební orgány

Hlava III – Kandidátní listina

Hlava IV – Hlasování

Hlava V – Zjišťování výsledku volby prezidenta

Hlava VI – Správní delikty

Hlava VII – Soudní přezkum

Hlava VIII – Ustanovení společná a zmocňovací

Hlava IX – Ustanovení přechodné.

Z uvedené systematiky je zřejmé, že zákon nevnímá proces volby prezidenta republiky jako řízení, které má přesně vymezený začátek a konec, nýbrž upravuje jeho jednotlivé části, které vedou k výsledku – volbě prezidenta.

V případě, že tak zákonodárce hodlal učinit, určil konkrétní okamžik pro začátek či konec jednotlivé fáze – viz např. § 35 odst. 3: *Volební kampaň podle tohoto zákona začíná dnem vyhlášení volby prezidenta a končí dnem vyhlášení celkových výsledků volby prezidenta.*

V případě, že tak neučinil, nelze dle stěžovatelky bez dalšího domýšlet, že tak hodlal učinit, avšak opomněl, a nelze za něj určovat, který okamžik by měl být ten správný. Dle stěžovatelky pak není jasné, proč by daným okamžikem měl být právě termín vyhlášení voleb a nikoli termín jiný.

K bodu 30: *Tento závěr odpovídá i smyslu a účelu požadavku na podání kandidatury nejméně deseti senátory či dvaceti poslanci (nebo občanem, jehož prostřednictvím petice podpoří dalších 50 000 občanů). Jak Nejvyšší správní soud uvedl již v usnesení ze dne 13. prosince 2012, č. j. Vol 6/2012-28, č. 2798/2013 Sb. NSS, ... , „podpora desítky senátorů či dvacítky poslanců je odrazem toho, že kandidaturu předmětného kandidáta podporuje relativně podstatná část politické reprezentace vzešlé z přímých voleb“ (obdobně usnesení ze dne 13. prosince 2012, č. j. Vol 8/2012-28, ... , bod 11, a náleží Ústavního soudu ze dne 7. ledna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 27/12, N 2/68 SbNU 37, ... , bod 53). Taková podpora musí vycházet z aktuální politické reprezentace společnosti (tedy nikoli z Poslanecké sněmovny, která byla zvolena ještě před minulou volbou prezidenta republiky a jejíž volební období skončilo tři čtvrtě roku před vyhlášením nyní probíhající volby a rok a čtvrt před samotnou volbou, jako tomu je v případě ...).*

Nejvyšší správní soud se dle názoru stěžovatelky opět pouští do úvahy de lege ferenda, tedy k úvaze o tom, jak by správně měla být zákonem volba upravena, avšak jak upravena není. Dle stěžovatelky lze předpokládat, že zákonodárce považoval skupinu poslanců a senátorů za natolik důvěryhodnou skupinu osob, která si zaslouží mít dané oprávnění navrhnout kandidáta na prezidenta republiky. Ze znění zákona ani z důvodové zprávy nevyplývá, že by zákonodárce považoval za podstatné, o jakou politickou reprezentaci společnosti se jedná a z jakých voleb vzešla. Zákonodárce respektoval vůli občanů a dal dané právo skupině poslanců či senátorů, aniž by omezil, z jakých voleb mají daní volení zástupci vzejít. Jediné omezení je dáno v § 26 odst. 9 zákona: *„K zániku mandátu navrhuje poslanci nebo navrhuje senátoři anebo postavení navrhuje občana, ke kterému došlo po podání kandidátní listiny, se nepřiblíží.“*

K bodu 31: *Poslanci a senátoři navrhuje určitého kandidáta na prezidenta republiky totiž reprezentují určité hodnotové, názorové a morální postoje (výše citované usnesení ... : bod 92), které se mohou v čase měnit (což názorně ilustruje případ poslanců za ČSSD a KSČM, kteří podpořili právě kandidaturu ... a jejichž politické strany se do stávající Poslanecké sněmovny, zvolené v roce 2021, nedostaly). ... Nemohou doufat, že se jim „chytračením“ na poslední chvíli podaří natahovat svůj odcházející politický vliv na měsíce nebo dokonce na léta za svůj časově omezený mandát. Takový absurdní důsledek (zjevně rozporný s ústavním principem vlády na čas) nemohl ani konstitovaný ústavodárce, ani odvozený zákonodárce předpokládat. Nemůže být proto ani relevantním argumentem, že mu výslovnou právní úpravou nebránil (samozřejmějnosti upravovat zpravidla netřeba).*

Stěžovatelka předně uvádí, že Nejvyšší správní soud přehlédl, že byla podpořena rovněž poslanci z hnutí ANO a SPD, kteří tvořili a nadále tvoří součást politické reprezentace.

Stěžovatelka pak považuje za nevhodný komentář v tom smyslu, že poslanci *„nemohou doufat, že se jim „chytračením“ na poslední chvíli podaří natahovat svůj odcházející politický vliv na měsíce nebo dokonce na léta za svůj časově omezený mandát.“*

Poslanci, kteří podpořili kandidaturu stěžovatelky, nijak nechytračili, pouze vykonali své právo, které jim dává Ústava. Stěžovatelka se domnívá, že ze strany Nejvyššího správního soudu se jedná o nekorektní přístup, kdy poslanci podpořili stěžovatelku s ohledem na její morální hodnoty a názorové postoje a nikoliv z důvodu jakýchkoli postranních politických ambicí.

Pokud se jedná o konec mandátu, upravuje danou situaci zákon o volbě prezidenta naprosto jednoznačně – viz opět § 26 odst. 9 zákona: *K zániku mandátu navrhuje poslanci nebo navrhuje senátoři anebo postavení navrhuje občana, ke kterému došlo po podání kandidátní listiny, se nepřiblíží.*

Žádné jiné omezení, pokud jde o trvání mandátu, však zákon nestanovuje.

K bodům 33 – 37: Nejvyšší správní soud dále ve shodě s navrhovateli poukazuje na skutečnost, že je-li podána kandidátní listina předtím, než je konkrétní volba vyhlášena, nemusí být zcela jisté, pro kterou volbu je vlastně podávána (k tomu srov. v bodě [24] nastíněnou možnost podávat kandidátní listiny pro libovolnou volbu v budoucnu). ... Ze zákona naopak nplyne, že by povinnou náležitostí kandidátní listiny mělo být časové určení volby, na kterou je podávána. Při respektování logiky Ústavy a zákona o volbě prezidenta republiky toto časové určení totiž musí být zcela zřejmé. **Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že kandidátní listina byla označena jako „Kandidátní listina pro volbu prezidenta republiky (řádný termín voleb r. 2023)“, a popsany problém se jí tudíž přímo netýká.** Z porovnání požadavků na petiční archy na jedné straně a kandidátní listiny na straně druhé lze dovodit, že zatímco petiční archy musejí být specifikovány co do roku konání volby prezidenta, neboť je lze podepisovat i před vyhlášením volby, kandidátní listiny (a contrario), které takto označeny být nemusejí, lze podávat až po vyhlášení volby, kdy bude jednoznačně určitelné, pro kterou volbu jsou podávány.

Jak správně uvedl Nejvyšší správní soud, popsany problém se stěžovatelky netýká, neboť její kandidátní listina byla označena jednoznačně a nepochybně tak, že se týká volby prezidenta republiky v řádném termínu v roce 2023.

Veškeré úvahy Nejvyššího správního soudu uvedené v této části napadeného rozhodnutí jsou tak irelevantní.

K bodu 38: K již uvedenému lze doplnit, že není zcela zřejmé, proč ministerstvo o kandidátní listině informovalo až s blížícím se koncem lhůty pro podání kandidátních listin, a nikoli bezprostředně po jejím podání (jiná otázka je posouzení jejich náležitostí, na kterou má ministerstvo pevně stanovenou lhůtu 66 až 60 dnů přede dnem volby, viz § 26 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky). Pokud ministerstvo od počátku zastávalo názor, že kandidátní listiny lze podávat kdykoli do 66. dne přede dnem volby, nevidí Nejvyšší správní soud důvod, proč podání kandidátních listin a zahájení registračního řízení před veřejností tajilo (resp. neinformovalo o nich). Takový postup rozhodně nepřispívá k transparentnosti volebního procesu, naopak může vyvolat zbytečnou nedůvěru k registračnímu orgánu, který teprve na samém sklonku registrační fáze obrazně řečeno „provětrá své skříň“ a vytáhne kandidáty, kteří se přihlásili před několika lety, respektive byli navrženi zákonodárci, kteří již dávno nedisponují jakoukoli demokratickou legitimitou. Jde přece o obsazení nejvyššího státního úřadu, a proto by mělo být samozřejmostí (a to i v případě kandidátních listin podaných řádně po vyhlášení volby), že ministerstvo bezprostředně informuje veřejnost přiměřeným způsobem o tom, kdo a na návrh koho se o úřad hlavy státu uchází (srov. čl. 17 Listiny).

Stěžovatelce není známo, na základě jakých skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že Ministerstvo vnitra tajilo podání její kandidátní listiny.

Ona sama svou kandidaturu prezentovala dlouhodobě – viz <https://www.novinky.cz/clanek/volby-prezidenta-dluzniku-chce-byt-prvni-prezidentkou-cr-40385657> – bojovnice za práva dlužníků chce být první prezidentkou ČR: *Prezidentka České asociace povinných se dlouhodobě zaměřuje na pomoc lidem v dlužích a exekuci. Svou kandidaturu na budoucí prezidentku České republiky v prezidentských volbách 2023 oznámila 1. dubna 2021, tedy na apríl.*“ (vydáno 3.5.2022 <https://www.novinky.cz/clanek/volby-prezidenta-dluzniku-chce-byt-prvni-prezidentkou-cr-40385657>) a „*... -bojovnice-za-prava-dluzniku-chce-byt-prvni-prezidentkou-cr-40385657*“ a „*... -bojovnice-za-prava-dluzniku-chce-byt-prvni-prezidentkou-cr-40385657*“ a „*... -bojovnice-za-prava-dluzniku-chce-byt-prvni-prezidentkou-cr-40385657*“ potvrdila kandidaturu na prezidentku, má podpisy někdejších poslanců“ (vydáno 18.2.2022, <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/potvrdila-kandidaturu-na-prezidentku-ma-podpisy-nekdejsich-poslancu/2163535>).

Minimálně po celý rok 2022 tak bylo známo, že podala kandidátní listinu a že ji podpořili poslanci předchozí poslanecké sněmovny.

Stěžovatelka si není vědoma toho, že by Ministerstvo vnitra v jejím případě postupovalo odlišně oproti jiným kandidátům, pokud se jedná o podání kandidátní listiny a informování veřejnosti o jejích podání.

Komentář Nejvyššího správního soudu o „provětrání skříní“ na ministerstvu považuje stěžovatelka za nedůstojný, vytvářející dojem, že se měla ona sama či pracovníci Ministerstva vnitra v jejím případě dopustit něčeho nekalého. Stěžovatelce žádné takovéto skutečnosti známy nejsou a považuje za nevhodné, aby Nejvyšší správní soud vytvářel takovéto spekulace.

Stěžovatelka nepovažuje výše uvedenou argumentaci Nejvyššího správního soudu za dostačující pro závěr, že je na místě teleologickým výkladem doplňovat mezery v právu, přestože jazykový výklad zákona vede k opačnému závěru.

Nejvyšší správní soud výše uvedeným postupem porušil ústavně zaručená práva stěžovatelky vyplývající z čl. 5, čl. 56 a čl. 57 Ústavy a čl. 21 odst. 1, 3 a 4, čl. 22, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

2. Odůvodnění ústavní stížnosti proti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněnému pod č. 207/2022 Sb.

Stěžovatelka současně brojí proti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněnému pod č. 207/2022 Sb., neboť konání voleb by představovalo podstatný zásah do jejích práv garantovaných Ústavou a Listinou základních práv a svobod (konkrétně čl. 5, čl. 56 a čl. 57 Ústavy a čl. 21 odst. 1, 3 a 4, čl. 22 Listiny základních práv a svobod).

Ohledně možnosti podání ústavní stížnosti proti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky odkazuje stěžovatelka na usnesení Ústavního soudu Pl. ÚS 2/21 ze dne 26.1.2021:

„Ústavní soud se proto zabýval tím, zda již samotné rozhodnutí o vyhlášení voleb je způsobilé zasáhnout do základních práv fyzických a právnických osob, protože pouze v tomto případě je dána pravomoc Ústavního soudu rozhodovat o něm v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy. Platí totiž, že v podmínkách demokratického právního státu je nutno trvat na tom, že každé rozhodnutí orgánu veřejné moci, které je svojí povahou způsobilé zasáhnout do základních práv nebo svobod jednotlivce, musí podléhat soudnímu přezkumu (čl. 4 Ústavy). V tomto ohledu dospěl Ústavní soud k závěru, že nelze a priori vyloučit, že rozhodnutím o vyhlášení voleb dojde k porušení některých základních práv fyzických a právnických osob (zejména čl. 21 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 18 odst. 1 Ústavy) s ohledem na možnost uplatnění pasivního či aktivního volebního práva. Kvalita aktivního i pasivního volebního práva případných stěžovatelů, vykonávaného za podmínek svobodných voleb, se totiž přímo odvíjí i od skutečné svobodné soutěže politických sil, tzn. politické plurality, možnosti výběru, předvidatelnosti a řetovosti přípravného stadia voleb atd. Možnost ochrany před případným zásahem do základních práv a svobod tak obecně musí být dána, a to formou ústavní stížnosti směřující přímo proti rozhodnutí o vyhlášení voleb.“

Stěžovatelka spatřuje porušení ústavní práv daným rozhodnutím předsedy Senátu v tom, že by měla být provedena volba prezidenta republiky za situace, kdy Nejvyšší správní soud zasáhl do volební kampaně a zrušil její kandidaturu.

Stěžovatelka tak v současné době není považována za kandidátku, není zvána do debat kandidátů, není jí poskytnut prostor v médiích ve stejném rozsahu jako ostatním kandidátům, není ze strany voličů vnímána jako kandidátka, atp.

Dle názoru stěžovatelky je tedy na místě, aby, v případě, že Ústavní soud vyhoví její ústavní stížnosti, došlo ke zrušení napadeného rozhodnutí předsedy Senátu a mohla se tak konat nová volební kampaň, v níž bude zajištěna plnohodnotná účast stěžovatelky, která tak bude moci řádně vykonat veškerá práva kandidáta, která jí dle Ústavy a Listiny základních práv a svobod přísluší.

III.

Petit ústavní stížnosti

Stěžovatelka s ohledem na výše uvedené navrhuje, aby Ústavní soud rozhodl takto:

1. Usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022, se zrušuje.
2. Rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněné pod č. 207/2022 Sb., se zrušuje.

IV.

Návrh na odklad vykonatelnosti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb.

Stěžovatelka současně s podáním ústavní stížnosti podává návrh na odklad vykonatelnosti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb.

Stěžovatelka podává návrh podle § 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

Dle stěžovatelky jsou splněny podmínky pro vydání návrhu, neboť napadeným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu bylo zrušeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. listopadu 2022 č. j. MV-170334-6/OV-2021 o registraci její kandidátní listiny.

Stěžovatelka tak v současné době není kandidátkou ve volbě prezidenta republiky, což má za následek, že se nemůže účastnit diskuzí kandidátů, není jí poskytnut prostor v médiích, není ze strany voličů vnímána jako kandidátka, atp.

Stěžovatelka si je vědoma toho, že částečně může vést kampaň přesto, že není v současné době kandidátkou. Nachází se však ve značné nejistotě, zda bude její ústavní stížnosti vyhověno a zda je tedy hospodárné vynakládat prostředky na kampaň. Současně stále trvá psychologický vjem u voličů, kteří ji nyní za kandidátku nepovažují.

Stěžovatelce tak vzniká újma tím, že se nemůže účastnit řádné volební kampaně kandidátů na volbu prezidenta republiky.

První kolo voleb se má konat již ve dnech 13. a 14. ledna 2023.

Není jisté, zda do té doby stihne Ústavní soud její ústavní stížnost projednat a rozhodnout o ni.

Pokud by se tak nestalo, hrozilo by, že budou provedeny volby bez účasti stěžovatelky, přičemž – bude-li následně stížnosti stěžovatelky vyhověno – bylo by zřejmě nutné opakování voleb za účasti stěžovatelky.

Stěžovatelce by tak vznikla újma tím, že se nemohla účastnit „prvních voleb“ a byla by tak znevýhodněna oproti ostatním kandidátům.

Pokud by se pak konala volba a následně by bylo nutné ji opakovat, jednalo by se současně o značně nevhodný postup, který by vedl k vynakládání značných částek z veřejného rozpočtu.

Stěžovatelka je s ohledem na výše uvedené přesvědčena o tom, že vyhovění jejímu návrhu nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem, naopak je s ním v souladu.

Stěžovatelka poukazuje na následující rozhodnutí Ústavního soudu:

- usnesení Pl. ÚS 24/09: *„Vycházejte z obsahu ústavní stížnosti ve spojení se závěry vyvozenými judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, tj. z toho, že „soudy se musejí při aplikaci procesních pravidel vyhnout jak přehnanému formalismu, který by zasahoval do zásad spravedlivého procesu, tak i přílišné pružnosti, která by naopak vedla k odstranění procesních podmínek stanovených zákonem“, posoudil Ústavní soud ústavní stížnost stěžovatele z pohledu pojetí jejího petitu (návrhového žádání) jako návrh, jímž se stěžovatel domáhá i odkladu vykonatelnosti rozhodnutí prezidenta republiky č. 207/2009 Sb. Své rozhodnutí přitom neučinil ultra petitum, nýbrž byl veden právním názorem vysloveným Evropským soudem pro lidská práva v rozsudku ve věci Kadlec a další proti České republice (viz Soudní judikatura. Přehled rozsudků ESLP, č. 4, 2004) k otázce interpretace ústavy a projevu ve vyjádření petitu ústavní stížnosti [viz též náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 687/04 ze dne 5. 10. 2005 (N 194/39 SbNU 57)].“*
- usnesení Pl. ÚS 57/10: *„Je nepochybně ve veřejném zájmu, aby bylo napřed pravomocně jednoznačně a nezpochybnitelně rozhodnuto ve věci samé, dříve než se přistoupí k dalším organizačním krokům ve vztahu k napadeným volbám do Zastupitelstva města Krupka. Opačný postup by naopak navodil situaci nejistoty, zda vyhlášené opakování hlasování bude či nebude ve svých důsledcích účelné.“*
- usnesení III. ÚS 3673/14: *„Ústavní soud může podle § 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu na návrh stěžovatele odložit vykonatelnost napadeného rozhodnutí, jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem a jestliže by výkon rozhodnutí znamenal pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká při odložení vykonatelnosti může vzniknout jiným osobám. Podmínky citovaného ustanovení jsou podle názoru Ústavního soudu splněny. Odložení vykonatelnosti napadeného rozhodnutí nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem, neboť je nepochybně ve veřejném zájmu, aby bylo nejdříve pravomocně jednoznačně a nezpochybnitelně rozhodnuto ve věci samé, dříve než se přistoupí k dalším organizačním krokům ve vztahu k napadeným volbám do zastupitelstva obce Brno-sever. Opačný postup by naopak založil situaci nejistoty, zda vyhlášené opakování hlasování bude či nebude ve svých důsledcích účelné. Výkon napadeného rozhodnutí by rovněž mohl vést k nevratnému vynaložení značných nákladů spojených s přípravou opakovaných voleb. Proto Ústavní soud návrhu na odklad vykonatelnosti vyhověl, aniž by tím jakkoli předjímal výsledek řízení o ústavní stížnosti. Logickým důsledkem odložení vykonatelnosti napadeného rozhodnutí Krajského soudu v Brně muselo být i odložení vykonatelnosti sdělení ministra vnitra ze dne 8. 12. 2014 č. 289/2014 Sb., byť to stěžovatelé výslovně nenavrhovali.“*

- usnesení IV. ÚS 1767/19: „**Pokračovala tak příprava opakovaných voleb, po jejichž vykonání by, byla-li by ústavní stížnosti důvodná, nastala neřešitelná situace. Ústavní soud může podle § 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu na návrh stěžovatele odložit vykonatelnost napadeného rozhodnutí, jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem a jestliže by výkon rozhodnutí znamenal pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká při odložení vykonatelnosti může vzniknout jiným osobám. Podmínky citovaného rozhodnutí jsou podle názoru Ústavního soudu splněny. Především je třeba zdůraznit, že usnesením ze dne 4. června 2019, vydaného pod stejnou spisovou značkou, byla odložena vykonatelnost napadeného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích o neplatnosti voleb. Také odložení vykonatelnosti rozhodnutí v záhlaví uvedeného rozhodnutí ministra vnitra je ve veřejném zájmu - je třeba, aby bylo nejdříve pravomocně, jednoznačně a nepochybnitelně rozhodnuto ve věci samé, než bude přistoupeno ke dalším organizačním krokům ve vztahu k napadeným volbám do Zastupitelstva města Strakonice. Opačný postup by založil situaci nejistoty, zda vyhlášené opakování hlasování bude či nebude ve svých důsledcích účelné. Výkon napadeného rozhodnutí by rovněž mohl vést k nevratnému vynaložení značných nákladů spojených s přípravou opakovaných voleb.**“

Stěžovatelce je známo, že podmínky odložení volby prezidenta republiky nejsou zákonem jednoznačně vymezeny a dosavadní judikatura není jednotná, zejména pokud se jedná o podmínky podání takového návrhu.

V usnesení Pl. ÚS 27/12 odmítl Ústavní soud návrh stěžovatele na odložení vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky Milana Štěcha ze dne 1. října 2012 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 322/2012 Sb., s odkazem, že stěžovatel neoznačil za účastníka předsedu Senátu a nebyly splněny podmínky pro vyhovění návrhu, aniž by Ústavní soud osvětlil, jaké jsou dané podmínky.

Stěžovatelka žádá, aby byl její návrh posouzen podle jeho obsahu, který je zřejmý – stěžovatelka se domáhá odložení volby prezidenta republiky, jejíž první kolo se má konat ve dnech 13. a 14. ledna 2023, a to z toho důvodu, aby se mohla řádně zúčastnit volební kampaně, bude-li její ústavní stížnosti vyhověno.

Stěžovatelka se odvolává na závěry vyvozené judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, tj. že „*soudy se musejí při aplikaci procesních pravidel vyhnout jak přehnanému formalismu, který by zasahoval do zásad spravedlivého procesu, tak i přílišné pružnosti, která by naopak vedla k odstranění procesních podmínek stanovených zákonem*“. Stěžovatelka žádá, aby Ústavní soud posoudil ústavní stížnost z pohledu pojetí jejího petitu (návrhového žádání), v souladu s právním názorem vysloveným Evropským soudem pro lidská práva v rozsudku ve věci Kadlec a další proti České republice (viz Soudní judikatura. Přehled rozsudků ESLP, č. 4, 2004) k otázce interpretace vůle a projevu ve vyjádření petitu ústavní stížnosti [viz též nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 687/04 ze dne 5. 10. 2005 (N 194/39 SbNU 57)].

V.

Petit návrhu na odklad vykonatelnosti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a návrhu na odklad vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb.

Stěžovatelka navrhuje, aby Ústavní soud rozhodl o jejím návrhu na odklad vykonatelnosti usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a návrhu na

odklad vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb., takto:

Vykonatelnost usnesení Nejvyššího správního soudu, č.j. Vol 16/2022 – 48 ze dne 13.12.2022 a vykonatelnost rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 o vyhlášení volby prezidenta republiky, uveřejněného pod č. 207/2022 Sb., se odkládají.

VI.

Návrh na zvážení přednostního projednání ústavní stížnosti

dle § 39 zákona o Ústavním soudu

Stěžovatelka si dovoluje navrhnout, aby Ústavní soud zvážil přednostní projednání věci dle ust. § 39 zákona o Ústavním soudu, a to z toho důvodu, že se jedná o věc veřejného zájmu, neboť je v zájmu České republiky i jejích občanů, aby bylo co nejdříve postaveno na jisto, zda je stěžovatelka kandidátkou ve volbě prezidenta republiky, a mohla řádně proběhnout volba prezidenta republiky.

